

Akad. mal. Zuzana Komendová, Ulica Fraňa Kráľa 876/56, 966 81 Žarnovica

Mobil: 0949 832 364

E-mail: zuzana.komendova@gmail.com

NÁVRH NA REŠTAUROVANIE OLTÁRNEHO OBRAZU

Karol Dodek : Kristus na hore Olivovej, olej na plátne, 1916

3. Etapa –Reštaurovanie pozláteného rámu

Autor návrhu na reštaurovanie:

Akad. mal. Zuzana Komendová

V Žarnovici, dňa 16.10. 2023

Pečiatka, podpis:

I. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O PREDMETE REŠTAUROVANIA

1. Predmet reštaurovania: **Rám oltárneho obrazu- Kristus na hore Olivovej**
2. Autor obrazu: Karol Dodek (1867 – 1922)
3. Názov obrazu: „Kristus na hore Olivovej“
4. Technika: olejomaľba na plátne
5. Evidenčné č. predmetu: príř.č. 2020/0422
6. Rozmery obrazu: 114,5 cm x 176,5 cm
7. Rozmery rámu: **126,5 cm x 190 cm**
8. Datovanie: r. 1916
9. Signovanie obrazu: vľavo dole- K. Dodek 1916
10. Predchádzajúce zásahy: nezistené
11. Umiestnenie obrazu: depozitár múzea
12. Objekt: Pohronské múzeum Nová Baňa, Bernolákova 2
13. Majiteľ a správca: Pohronské múzeum Nová Baňa
14. Štatutárny zástupca: Mgr. Jana Potocká, riaditeľka PM Nová Baňa
15. Autor návrhu na reštaurovanie: Akad. mal. Zuzana Komendová, reštaurátorka
16. Začiatok 1. etapy reštaurovania: 01.07.2022
17. Ukončenie 1.etapy reštaurovania: 30.11.2022
18. Začiatok 2.etapy reštaurovania: 15. 06.2023
19. Ukončenie 2.etapy reštaurovania: 30.10. 2023

Predmetom 3. etapy reštaurovania je pozlátený rám oltárneho obrazu autora Karola Dodeka, olejomaľba „Kristus na hore Olivovej“, pôvodne umiestnený ako ústredný oltárny obraz v strede oltára z r. 1858 v Kostole Evanjelickej cirkvi a.v. v Kopaniciach. Veľkoplošný obraz je datovaný rokom 1916. Obraz aj rám bol vážne poškodený požiarom v kostole v bližšie nezistenom čase (od polovice júna do polovice júla 2019). V súčasnosti je obraz na základe darovacej zmluvy majetkom Pohronského múzea Nová Baňa. Ide o dielo významného regionálneho maliara Karola Dodeka /1867-1922 /, rodáka z Novej Bane. Výjav zobrazuje kľačiaceho a modliaceho sa Krista, ktorý sa utiekal do samoty Getsemanskej záhrady modliť sa pred svojím umučením.

Obraz spolu s rámom a časťou oltára bol zásadným spôsobom poškodený požiarom a na jeho záchranu bolo nutné komplexné odborné reštaurovanie. Samotné reštaurovanie obrazu a rámu bolo naplánované v troch etapách. Po vykonaní a vyhodnotení reštaurátorského výskumu bolo zrejmé, že obraz je namaľovaný technikou olejomaľby na plátne. Pravá strana obrazu bola vo svojej fyzickej podstate zničená ohňom v rozsahu min. 45%, pričom maľba aj v okolí spáleného okraja „zoškvarená“ natoľko, že zmenila svoj charakter. Na jej povrchu sa vytvorili vplyvom tepla pľuzgieriky, sadze a popol. Maľba bola maximálne vysušená a aj pri

jemnom dotyku sa drobila a opadávala. Vzhľadom na nezvratnosť tohto stavu, bolo nutné zasiahnuť, spálené časti maľby a okraje zhoreného plátna odstrániť až po „zdravé“ zachované časti maľby. Premalby ani sekundárne zásahy do originálu zistené neboli.

Hlavným prínosom 1. etapy reštaurovania bola celková stabilizácia zachovaného originálu obrazu podlepením maľby novým plátnom, doplnenie chýbajúcej časti zhoreného plátna novým vhodným plátnom do roviny originálu a vypnutie obrazu na nový klinový podrám.

2. etapa reštaurovania obrazu nadviazala na ukončené práce nanosením podkladovej vrstvy na doplnené plátno a vytmelením drobných poškodení originálnej maľby voskovo-živičným tmelom. Po dôkladnom vysušení podkladu bola podmaľbou akrylovými farbami predbežne načrtnutá chýbajúca časť pravej strany obrazu. Následne bola chýbajúca časť výjavu do detailov s napodobením rukopisu maliara vypracovaná technikou olejomaľby. Podkladom pre rekonštrukciu kompozície a detailov poslúžili dostupné zachované zdroje: farebná fotografia z identifikačného listu pamiatky a ČB fotografia pôvodného oltára z kostola v Kopaniciach. Vďaka reštaurovaniu obrazu a rekonštrukcii maľby sme prinavrátili oltárnemu obrazu „Kristus na hore Olivovej“ jeho umelecko-historickú hodnotu a môže slúžiť výstavným účelom v Pohronskom múzeu Nová Baňa.

Do 3. etapy reštaurovania je zahrnuté komplexné reštaurovanie pôvodného pozláteného rámu.

II. STAV RÁMU PRED REŠTAUROVANÍM

Rám obrazu sa v súčasnosti nachádza v stave vážne poškodenom požiarom a v takomto stave je prakticky k adjustácii už zreštaurovaného obrazu nepoužiteľný. Pravá polovica rámu je obhorená, miestami až zhorená na uhoľ. Zasiiahnutá je nielen povrchová vrstva rámu – zlátenie, ale aj samotná drevená konštrukcia rámu.

III. NÁVRH NA REŠTAUROVANIE RÁMU

Pozlátený rám obrazu tvorí integrálnu súčasť umeleckého diela. Aby sa stal dôstojnou adjustáciou obrazu je potrebné jeho priblíženie pôvodnému stavu pred požiarom, konzervovanie a reštaurovanie.

1. Mechanické odstránenie zhorených fragmentov rámu
2. Povrchové chemické čistenie od sadzí, dôsledkov ohorenia a znečistenia
3. Doplnenie, prilepenie a začistenie chýbajúcich fragmentov dreveného korpusu rámu
4. Spevnenie konštrukcie rámu v rohoch
5. Vytmelenie poškodených častí akrylátovým tmelom
6. Čistenie a konzervovanie rámu zo zadnej strany
7. Príprava podkladu na zlátenie
8. Zlátenie povrchu obrazu plátkovým zlatom na mixtion
9. Dokumentácia o priebehu reštaurovania rámu

IV. FOTODOKUMENTÁCIA

Obr.1 Stav obrazu po požari hlavného oltára (júl 2019)

Obr.2 Stav rámu pred reštaurovaním-celok

Obr.3. Stav rámu pred reštaurovaním, pravý horný roh rámu

Obr. 4 Pred reštaurovaním, poškodenie ľavého rohu rámu

Obr.5. Pred reštaurovaním, poškodenie pravého dolného rohu rámu